

Neoformalistická analýza filmu *Will Success Spoil Rock Hunter?*

Marek Koutesh si v bakalářské práci zvolil pro neoformalistickou analýzu satirickou komedii amerického režiséra Franka Tashlina s názvem *Zkází úspěch Rocka Huntera?* (1957) Metoda sama, předpokládající nestranný analytický přístup, byla motivovaná autorovou ctižádostí obhájit význam filmu a argumentačně dokázat, že nepatří v dějinách americké kinematografie k zapomenutým inferiorním snímkům.

Ve struktuře práce dbá Koutesh cílevědomě o komplexní uchopení filmu, o němž pojednává. V teoretické kapitole formuluje postupy zvolené metody s konkrétními odkazy především k Davidu Bordwellovi a KristinThompsonové, s důrazem na fenomén americké popkultury ve filmu a v ní na tzv. dominantu (orientační pojem Thompsonové). V analýze se odvolává na bibliografické odkazy poměrně často, což je v bakalářské práci tolerováno, i když text místy vzbuzuje dojem učebnice. V historické části jsou zahrnuty tvůrčí, ale i produkční a technologická sféra filmu, jakož další důležité etapy v procesu výroby; pozornost je věnována cenzurním zásahům a posléze i kritické a divácké recepci.

Koutesh detailně zkoumá a potvrzuje tendenci intertextuality a sebereflexe popkulturních atributů v Tashlinově filmu. Objevuje ji v narativu, žánru, v mizanscéně i v typáži postav. Záměr satirizovat a parodovat v tomto filmu tehdejší konvenční hollywoodský koncept a jeho mediální strategii shledává autor jako progresivní opoziční postoj tvůrců. Na osobním kariérním postupu protagonisty z reklamní agentury rozkrývá širokospektrální záběr hollywoodského byznysu, reklamní propagace i televizní kultury, mnohdy zesměšněných až do absurdních extrémů.

Je diskutabilní, zda stojí za to investovat energii do rozboru „béčkového“ filmu televizního typu s estrádním, prvoplánovým humorem, který jen zřídka kdy dosáhne sofistikovanější úrovně. Lze ještě vytěžit něco nového z překonané, zastaralé satiry na praktiky reklamní mašinérie a masový televizní boom v 50. letech minulého století? Koutesh je si vědom, že Tashlinův film je průměrný, dobově podmíněný, a komerci v Hollywoodu se vzpírá se střídavým úspěchem a debaklem. Autor se dobře orientuje v nejednoznačném názorovém poli, z něhož cituje výhrady dobových autorit, ani sám nemá k filmu zcela bezvýhradný názor. Ačkoli respektuje všechna pro i proti, je v zásadě rozhodnutý pohled na film zrevidovat ku jeho prospěchu. Jeho žánrovou kvalitu a humorný efekt spatřuje v aktuální provázanosti s kulturně politickým kontextem v USA 50. let. Z tohoto aspektu jej podrobuje důkladné analýze.

Posuzujeme-li pisatelskou úroveň Kouteshovy práce s ohledem k přípravnému studiu, získaným vědomostem a schopnosti aplikovat metodické postupy, pak si zaslouží hodnocení „na výbornou“. Chvályhodné je i množství zvládnuté a v praxi vhodně uplatněné odborné teoretické literatury. Aplikovaná metoda neoformalistické analýzy má při vši užitečnosti i své limity, jimiž se autor, patrně neuvědoměle, nechává občas v myšlení svazovat v závislosti metodologických zdrojích.

Poznámka na okraj: v práci postrádám aspoň krátké zastavení (byť třeba jen v rozsahu poznámky pod čarou) u fenoménu hvězdnosti Jayne Mansfieldové a její (sebe)parodie *dump blondie*, kterou film tematizuje a funkčně využívá jako zaručený divácký magnet. Autor tento aspekt sice nepomíná, ale věnuje se mu převážně jen v souvislosti s atributy *star vehicles*, v přímé vazbě k filmové postavě - Ritě Marlowe. Zde bych chtěla upozornit, že hvězda Mansfield/Marlowe je v tomto filmu průhledně

prezentována jako odvozenina Marilyn Monroe, jejíž typ, stejně jako Mansfieldové, vycházel z estetiky pin-up girls. Bylo by nepochybně zajímavé ověřit či relativizovat míru jejího osobního vkladu v této parodii. Kdy konkrétně a jak Mansfieldová Monroeovou napodobuje či paroduje, a kdy vědomě paroduje sebe samu. Pokud to lze vůbec rozpoznat vzhledem k tomu, že hvězda v divácké percepci ani v případě parodie nepřestává zářit a fascinovat. Možná by nebylo od věci konfrontačně posoudit „Rocka Huntera“ a známou komedii Slaměný vdovec (režie Billy Wilder) natočenou o dva roky dřív podle divadelní předlohy téhož dramatika George Axeroda. MM ve Wilderově filmu předvedla vtipné, sebeukájkivé zrcadlení vlastního mýtu naivní sexy blondýnky v parodické diverzi. Mansfieldová, typově a fyzicky téměř její dvojnice, paroduje roli Rity v souladu se satirickým konceptem filmu: racionálně, až cynicky natvrdo, v přehrávání někdy až trapném. Zjevně bez oslňující aury Marilyn a jejího nenapodobitelného erotického šarmu. Tato komparace, jakkoli možná už náležící do oblasti herecké mytologie, může také posloužit jako doklad sebereflexe americké popkultury.

Po zhlédnutí Tashlinova filmu a přečtení této práce jsem sice nenabyla přesvědčení, že Kouteshem vynaložená energie je adekvátní dosaženým výsledkům, přesto doceňuji jeho analytické a vyjadřovací schopnosti. Své pochybnosti vůči relevanci zvoleného filmu ponechávám v závorce jako věc osobního názoru, který nemá vliv na objektivní hodnocení práce.

Bakalářskou práci Marka Kouteshe doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

Doc. PhDr. Stanislava Přádná

V Praze 12. června 2016